

Kömür meselesi : 1

Ereğlideki ecnebi şirketler

7 liraya verdikleri kömürü niçin memleketimizde 11 liraya satıyorlar ?

Memleketimizde muhtelif cephelerden tetkik edilmiş muhtaç bir kömür meselesi vardır. Bu cephelerden birincisi Zonguldakta işliyen ecnebi kömür şirketlerine ait bir kısım muamelelerin milli iktisadiyat mefhumu ile ne derecelerde telifi mümkün olup olmadığı noktasıdır.

Mesela aldığımız mevsum haberlere göre Ereğlideki İtalyan ve Fransız kömür şirketlerinin Seyrisefain, Devlet Demiryolları gibi resmi Türk müesseseleriyle elektrik kumpanyası, hava gazı kumpanyası, Türk vapurcuları, Haliç şirketi gibi hususi müesseselere sattığı kömürlerle vapurların arasında şayanı hayret bir fark mevcut bulunmaktadır. Yani bu şirketler kendilerine rekabet edecek bir yer olmasından istifade ederek memleketimizde kullanılacak kömürlerin tonundan 11-12 lira arasında bir para aldığı halde ecnebi vapurlarına 7 liraya, hatta Yunanistan hava gazı şirketi

gibi hariçteki bazı müşterilerine 5 lira 25 kuruşa kadar kömür vermektedir!

Acaba Ereğlideki ecnebi şirketlerinin bu tarzdaki hareketlerine sebep nedir? Neden dolayı bu şirketler gümrük tonunu memleket haricine 5 liradan 7 liraya kadar verdiği halde Türklere ve Türkiye'deki ecnebi müşterilerinden bunun iki misline yakın bir para almaktadır?

Bu suale verilen cevap şuydu: Bizim kömürün Türkiye haricinde 6, 7 liradan fazla fiyatla satılması mümkün değildir. kömürlerimizin haricte ecnebi kömürlerine rekabet suretiyle satışını temin etmek için bu tarzda tenzilâtli muamele yapmaya mecbur oluyorlarmış.

Eğer bu ecnebi şirketlerin sattıkları kömürlerin bedeli memleketimizde kalan bir para olsaydı bu tarz hareket doğru olmakla beraber bir dereceye kadar hoş görüle bilirdi. Halbuki Ereğlideki Fransız şirketinin merkezi Pariste, İtalyan şirketi

Mehmet Asım
[Alt tarafı 2 inci sayfada]

Yeni Bütçemiz

Hükümetçe
Yapılan tetkikat
Bitmek üzere

Bulunan muvazene esasları
efkârı umumiyeyi tatmin
edecek mahiyettedir

Ankara, 5 (Vakit) — Bütçenin tevzini hakkında hükümetçe yapılan tetkikat esas itibarıyla nihayetlenmiş gibidir. Hali hazırda taslak halinde proje vücuda getirilmiştir.

Proje perşembe günü 10 da firka divanında tetkik edilerek yeni alacağı şekil tesbit olunacaktır.

Önümüzdeki sene masarifiyle varidatın tevzini mühim bir mesele olmakla beraber bu güne kadar yapılan tetkikatın neticesi herhalde ümit verici bir vaziyettedir.

Bir kaç gün sonra kat'î şeklini alacağı muhakkak olan muvazene esaslarının efkârı umumiyeyi tatmin edeceği şimdiden söylenebilir.

Vekiller heyeti

Ankara, 5 (Vakit) — Vekiller heyeti yarın toplanarak hazırlanan bütçe projesini tetkik edecektir.

Başvekil ve Maliye vekili arasında

Ankara, 5 (Vakit) — Bugün Maliye vekili Bey 4 ten 8 e kadar İsmet paşayı ziyaretle bütçenin son vaziyeti hakkında görüşmüştür.

Belediye

Mezbaha davasını
kazandı

Yali ve belediye reisi Muhittin beyin, tüccardan Cafer bey tarafından İstanbul Belediyesi aleyhine mezbahada bazı ücretlerin kanunsuz olduğu ve geri verilmesi icap ettiği iddiasıyla açtığı davada belediyeyi temsil etmek üzere Ankaraya gittiği yazılmıştı.

Dün bu dava Ankarada devlet şurasında rüyet edilmiştir.

Vali Muhittin B. devlet şurası huzurunda belediyeyi müdafaa

[Alt tarafı 5 inci sayfamızda]

Yarınki sayımızda:

Akbaba-Sinema
Çocuk sayfaları

Arap harfleri

Arapçaya uygun
değildir!

Mısırlı âlim Mehmet Ferit
Vecdi Beyin fevkalâde dik-
kate şayan bir makalesi

Fransa'yla İngiltere
anlaştılar!

Londra konferansına dair gelen haberler bugün altıncı sayfamızdadır

Şeker ihtikârı !

Muhakeme dün bitirildi

Alpullu şirketi müdürüyle dört tacir
bিরer ay hapse ve para cezasına
mahkûm edildiler

Şeker davasından bir celse

Şeker satışının on bir şubatta durdurulmasından dolayı piyasada heyecana sebebiyet verildiği iddiasıyla, ihtikâr komisyonunun raporu üzerine suçlu olarak İstanbul sulh birinci ceza mahkemesine verilen Alpullu şirketi müdürü Hayri, muavini Haydar beyler ve diğer şeker tacirlerinin bir

müddettir devam eden muhakemele-ri dün bitirilmiş, mazunlar hakkında karar verilmiştir. Verilen karara göre, Alpullu şirketi müdürü Hayri, şeker tüccarlarından Osman zade Hüseyin İzzet, Arnepus, Dimitri kolli, Agop İzmilîyan B. ve efendilerin
(Lütfen sayfayı çeviriniz)

Yeni inhisar kadroları

Rana Beyin mühim sözleri

Tam, iyi ve yaptığı işten fazlaya mal
olmıyacak bir kadro kullanacağız

ri etrafında şu beyanatta bulunmuştur:

inhisarlar vekili Rana B.
Gümrükler ve inhisarlar vekili Rana bey kadrolar ve yeni mesaj şekille

Inhisarlar vekâleti teşekkülü a-nındanberi iki merhaleli bir vazife ifa etmiştir. Bu iki merhale birbirinden tamamen ayrıdır. Matbuat za-man zaman bunu tefrik edememiştir.

Biz evvelâ gümrüklerin ve inhisarların, fazlaşmış olan memur kadrolarını ıslah etmeye mecburduk.

Bu memurlar bir taraftan idare makinesinin kolaylıkla işlemesine mâni, diğer taraftan da pahalıya mal oluyorlardı. Binaenaleyh işe buradan başladık. Maamafih eğer bizim vekâlet teessüs etmemiş olsaydı dahi bu kadrolar gene küçülecek ve darlaşacaktı. Hükümet zaten geniş mikyasta bir tasfiyeye karar vermiş bulunuyordu.

Inhisarların ve gümrüklerin birleştirilmesi iki noktadan bir za-
(Lütfen sayfayı çeviriniz)

Hitler gene söylemeye başladı : "Düşmanlarımız ne yapsa iş olacağına varır !"

Hitler, kazanırsa sabık kayser
Almanya'ya dönebilecek mi ?

Berlin, 5 (A. A.) — Eski imparatorluk şatosu önünde ve kalabalık bir halk kütllesi muvacehesinde Hitlerin muvasalatında Goessels, söz alarak yeni intihap mücadelesinin küşat resmini icra etmiştir.

Biraz sonra muzıklar Hitlerin muvasalatını haber vermiştir.

Otomobilin içinde ayakta bulunan Hitler, eliyle halka selâm vermiş ve teşekkür etmiştir. Hitler, kürsiden çıkarak şöyle bir hitabe irat etmiştir

"Düşmanlarımız bizim propağandaımızın önüne geçemezler. Gazeteler dağıtmak ve risaleleri toplamak, hiç bir fayda vermez. İş olacağına varır. Millî firka pazar günü mücadele edecek, 24 nisanı mücadele edecek, 10 sene sonra gene mücadele edecek, bir asır sonra gene mücadele edecek ve fakat muvaffak olacaktır.

10 nisanı herkes vazifesini görsün, kâfidir.

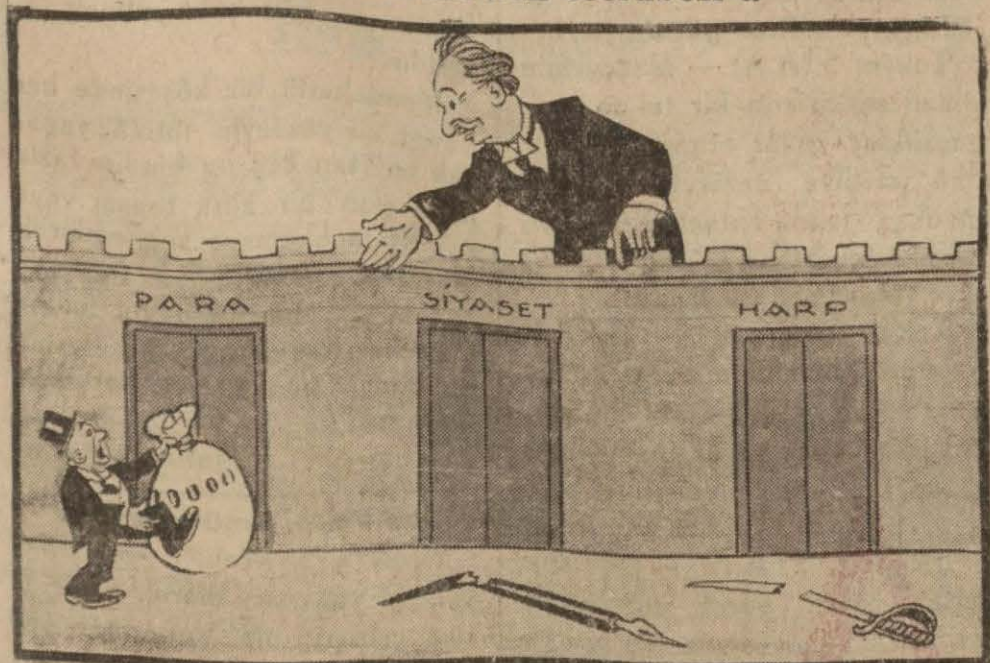
Galibiyet, temin edilmiş demektir... Ses, meydanda çıngın ötüyor.

Hitler kazanırsa Almanya'ya döneceğinden bahsedilen sabık Kayser

du.
Hitler, taraftarları tarafından
[Alt tarafı 5 inci sayfada]

Sakaryada kılıç, Lozanda kalem muharebesini kaybedenlerin son tecrübesi ..

İsmet Paş. — Beyhude zorluyorsun.. Bu kapıdan sokmıyacağım.

Kitap kuponlarımızı biriktiriniz!

İrlanda ve İngiltere

Dublin, 5 (A.A) — İrlanda, İngiltere'ye verdiği cevapta şöyle diyor:

"Serbest İrlanda hükümetinin noktai nazarı krala sadakat yemininin kanunu esasinden çıkarılması lâzım geldiği, çünkü bunun yalnız İrlandayı alâkadar eden dahili bir mesele mahiyetinde olduğu merkezindedir.

"Emlâk ve erazi vergileri senelik taksitleri bahsına gelince bu mesele bazı müzakerelere mevzû olabilir. M. de Valera bu işin tetkik ve müzakeresi için Londraya gitmiye hazır bulunmaktadır. "

cürümleri sübut derecesinde görüldüğünden birer ay hapis yatacaklardır. Ancak Hayri beyden fazlaya sattığı şekerden kârının beş misli olan 42 bin lira para cezası alınacak, fakat kanunen on bin liradan fazla alınmayacağından 32 bin liranın affıyla on bin lira istifa edilecektir. Gene Hüseyin İzzet bey kârının beş misli fazla olan 480 lira, Dimitri Mütevelli efendi 2532 lira 75 kuruş, Agop İzmit liyan efendi 665 lira 30 kuruş, Arne pulos efendi 477 lira para cezası verilecektir.

Maznun diğer şeker tacirleri ve Alpulu şirket müdür muavini beraset etmişlerdir.

Hâkim Kâzım bey tarafından okunan karar gayet uzundu. Deliller, vakıalar, hadiseler, şahitlerin ifadeleri, tetkik edilen tüccar defterleri, dosyalar, muamelât defterleri, komisyonun kararname, kararda açık bir ifadeyle zikredilmişti.

Kararın okunması on beş dakika sürmüştür.

ruret halini almıştı. Bazı vazifeleri merkezleştirmek lâzımgeliyordu. Diğer taraftan bazı ânl ve cezri tasarruflara icbar eden bir bütçe vaziyeti vardı.

Gümrüklerde bazı teknik vazifeler vardır ki, ruhları itibariyle bunları bir diğer daireye raptetmek imkânı yoktur. Muayyen işlerin mütehasıslarına işleyemeyiz. Bütün inhisarlar ve gümrüklere bir tek muhasebeyle bir adet kasa bol bol kâfidir. Müfettişler umumî malûmat sahibi adamlardır. Derhal her hangi bir diğer şubede iş görebilirler. Maliye müfettişlerinin ne kadar şümüllü bir saha dahilinde çalıştıkları malûmunuzdur. Bir maliye müfettişi olmak için ne kadar itinalı bir tahsil ve maziye malik olmak lâzım geldiği ne biliyorsunuz. Halbuki gümrük müfettişleri de inhisar geçtikten sonra gayet dar bir vazife çerçevesi için çalışmaktadırlar. Maliye müfettişleri bu vazifeleri kolaylıkla yapabilirler. Fakat bir mühendise, bütün işlerinde muhamminlik vazifesi yükletilemez.

Inhisar vekili beyanatını şu sözlerle bitirmiştir:

"— Yeni kadromuzla ne zaman işe başlayacağımızı henüz tesbit etmedik. Henüz halledilmemiş bazı tali meseleler vardır. Kadrolar büyük millet meclisinden geçtikten sonra, radır ki, kat'i şekillerine bürünmüş olacaklardır.

Bütçeyi tevzin etmek zarureti, bu kadroların yapılmasında mühim bir âmil olmaktadır. Yeni mali mesaimiz de tam, iyi ve hükümete yaptığımız işten fazlaya mal olmayacak bir kadro kullanacağız.

Ankaraya nakil henüz mutasavver değil

Ankara, 5 — Tütün inhisar müdürü burada inhisar ve gümrükler vekâletine temaslarına devam ediyor Hüsnü B. bir kaç gün daha Ankarada kalacaktır.

Bazı gazetelerin yazdığı gibi inhisar memurlarından bir kısmının bugünlerde Ankaraya nakledileceği haberi doğru değildir. Ankaraya hic

Dahili ve Harici

Telgraf Haberleri

Başvekilimiz

24 Nisanda Moskova'ya hareket ediyor

Ankara (Vakit) — İsmet Paşa, 24 nisanda Moskova'ya gidecektir. Tefrik Rüştü B. in yarın Cenevre'ye hareketi muhtakkak gibidir.

Tefrik Rüştü B. 11 nisanda Cenevrede olacak ve altı yedi günü kaldıktan sonra avdet edecektir. Şükrü Kaya Beyin seyahatinin bu münasebetle tehiri pek muhtemeldir.

İthalât eşyası

Tahdit sistemine bazı değişiklikler tasavvurundan bahs olunuyor

Ankara 5 — İthalât eşyasının tahdit sisteminde değişiklikler yapmak tasavvur edildiğine dair bazı malûmat mevcuttur. Tasavvur edildiği beyan olunan bu değişiklik şu esaslara istinat edecektir:

1 — İhtiyaca kâfi mamulât ve mahsulâtın ithalini kat'i surette men.

2 — Bizde kâfi derecede yetişmiyen mamul ve gayrimamul mevat ve eşyanın tahdidini ihtiyaca göre tanzim.

3 — Bizde mevcut olmayan mevaddın ithalini serbest bırakmak.

Henüz bir tasavvur hududunu geçmiyen bu şekil hakkında bir temayül mevcut olduğunu sarahatle söylenebilir.

Meis adası ve M. Grandi

Roma, 5 (A.A) — Hariciye nazırı M. Grandi tarafından Meis adasıyla Türkiye İtalya kara sularının tahdidini büyük faşist meclisine verilen raporda Ankara itilâfı fevkalâde metdedilmekte ve bu irilâf Türk-İtalyan münasebatını, husule gelen müteakabil emniyet ve itimat hissinin yeni bir delili olarak tavsif ediyor.

Yugoslavyada Yeni kabine Teşekkül etti

Belgrat, 5 (A.A.) — Zinkoviç kabinesi, bu sabah istifanemesini krala vermiştir.

Yeni kabineyi M. Marinkoviç, teşkil etmiştir. Sabık başvekil Ceneral Yivkoviç hariç olmak üzere, yeni kabineye eski kabinedeki bütün nazırlar dahildir.

İki Alman Profesörü öldü

Berlin, 5 (A.A) — Verem tedavisinde ihtisas sahibi olan Pr. Feliks Klemperer, altmış altı yaşında olarak, ölmüştür.

Layptsig darülfünunu fizik ve kimya esntitüsü sabık müdürü Prf. Vilhelm Osvaldda yetmiş dokuz yaşında olarak ölmüştür.

İngiltere, Amerikaya Borcunu verdi

Nevyork, 5 (A.A) — Büyük Britanya hükümeti, geçen ağustos ayında Cemahiri Müttehidinin kendisine vermiş olduğu 200 milyon dolarlık kredinin son kısmı olan 20 milyon doları dün tedive etmiştir.

Uşak şeker fabrikasının yeni müdürü

Ankara, 5 (Vakit) — Remzi B. (Ayıntap) Uşak şeker fabrikası umum müdüriyetine tayin edilmiştir. Remzi Beyin istifası meclis tarafından onaylanmıştır.

Istanbul Rihtım Şirketi

Tahkikatta hazine aleyhine 650bin lira zarar ika ettiği tebeyyün etti

Ankara, 2 (Vakit) — İstanbul Rihtım şirketi antrepolarında muhafaza altına alınmış olan tüccar eşyasının manevrayla kaçırıldığından dolayı birinci kısım olarak hazine aleyhine 6570.85 lira 27 kuruş zarar vukuu tahkikatta tebeyyün etmiştir.

İkinci kısım tetkikat devam etmektedir. 1905 numaralı kanunun umumî veya hususî kanunlar ve muahedeler ahkâmına göre devlete ait veya hazine emrine mevdu olması lâzım geldiği halde diye başlayan birinci maddesi mucebince bu meseleyi ihbar edene verilecek ikramiye muamelesinin inhisarlar vekâletinde tahakkuk ettirilerek heyeti vekileye arz edilmek üzere bulunduğu işitilmiştir. Bu tazminatın itasına Rihtım şirketinin kanunen mecbur tutulacağı söyleniyor.

[VAKIT — Rihtım şirketi müdürü M. Canonge ile şirketin Paristen gelen murahhası M. Vioier dün akşam Ankaraya gitmişlerdir. Direktörün Ankarada şirketin son defa meydana çıkarılan süi istimali hakkında hükümete izahat vereceği anlaşılmaktadır].

Fırka grubu bu cumartesi malî raporu müzakere edecek

Ankara 5, (A.A) — C. H. Fırkası Grubu umumî heyeti bu gün öğleden sonra mutat yechile Afyonkarahisar meb'usu Ali beyin riyasetinde içtima etti. Gurup mali encümenin tanzim ettiği raporun evvelâ perşembe günü fırka gurubu divanında tetkik edildikten sonra cumartesi günü saat 10 da fırka gurubu umumî heyetince müzakere edilmesi hakkında Başvekil İsmet paşa hazretlerinin izah buyurdıkları mütaleaları tasvip olundu. Kırklar-Eli meb'usu Dr. Fuat bey ve arkadaşlarının himayetfâl çocuklar bayramı haftasında mektup ve telgraflarla birer fiş yapıştirılması hakkındaki takrirî fırka gurupunca tasvip ve bir kanun lâyhasının ihzârı için dahiliye vekâletine tevdi esası babul edildi.

Ziraat bankası projesinin esasî çiftçiye yardımdır

Ankara, 5 (Vakit) — Yaptığım tahkikata nazaran Ziraat vekâletince hazırlanmakta olan Ziraat bankası hakkındaki lâyiha projesi bankanın vekâletine refti halında değıtlenbuun zarar daha esash ve şümüllü bir surette yardım yapabilmemesini temin içindir.

Komşu devletler arasında Bağdatta bir baytar kongresi toplanıyor

Ankara, 5 (Vakit) — Irak hükümetinin teşebbüsü üzerine Türkiye-İrak-Iran Suriye hükümetlerinin iştirak edeceği baytar kongresi 16 nisanda Bağdatta toplanacaktır. Türkiyeyi Pendik baktroyolojibanesi müdürü Şefik Bey temsil edecektir. Kongre aşiretlerin hayvan hareketini, öküz vebasına karşı müşterek tedbirleri ve mücadele tarzlarını tetkik edecek ve hudutlarda zabıta sıhhiye yapılması etrafında görüşecektir.

İstikraz şayiaları Yalan

Ankara, 5 — Heyeti vekilenin bir istikraz akti çareleri etrafında müzakerelerde bulunduğu dair olan haberler yalandır.

Nükümetin her hangi bir istikraz yapmasına lüzum görülmemektedir.

Bir tren kazası

Çankırı, 5 (A.A) — Bugün İstanbula hareket eden tren Kalçık-Irmak arasında yoldan çıkmış ve yalnız lokomotif devrilmiştir.

Parasız Kitaplar!

Kuponlarımızı istediğiniz günden itibaren biriktirebilirsiniz tarih numarası yoktur

Çocuklarınıza ilk Tahsil kitaplarını Parasız vereceğiz

Kuponlarımızı hergün başlığımızın sağ tarafındadır.

Mançuride Karışıklıklar

Japonya, yeniden asker gönderiyor

Tokyo, 5 (A.A) — Imperator, sekizinci ve onunu fıkaların bakiyelerinin Mancuriye gönderilmesine ve Koradaki yedinci fırkanın geri çekilmesine mezuhiyet vermiştir.

Maamafih Koradaki Liva, geniş bir mikyas üzerinde hareket eden gayrı muntazam Çin kuvvetlerini tedip için Mançuride kalacaktır.

Çingtave asker gönderiliyor

Tokyo, 5 (A.A) — Mançurinin şimali şarkisinde bir takım karışıklıklar zuhûr etmiş olduğundan harbiye nezareti Korada bulunan Japon Kıtâatını Çingtava tabrike karar vermiştir.

Mançuri ve Nankin

Tokyo, 5 (A.A) — Mançuri hükümeti Nankinle siyasi münasebatı katetmiye karar vermiştir.

Birkaç güne kadar bu hususta resmî bir tebliğ neşredilecektir.

İtilâf elde edilemedi

Şanghay, 5 (A.A) — Dün öğleden sonra gerek konferans heyeti umumiyesinde ve gerek talî askerî komitesinin aktetmiş oldukları içtimalarda hiç bir it-

Ereğlideki Ecnebi şirketler

[Baş makedimizden mabaat]

nin merkezîyse Milanodadır. Binaenaleyh bu şirketler aldıkları kömür bedellerinin ancak dörtte veya beşte bir kısmını amele ücreti olarak memleketimizde bırakmakta, geri kalan kısmını tabii merkezlerine göndermektedir. Bu itibarla bu şirketlerin ecnebi kömürlerine rekabet etmek için yaptıkları fiat tenzilatı memleket için kâr değil, kat'i bir zarar mahiyetindedir. Bahusus aradaki fiat farkı doğrudan doğruya devlet hazinesinden, yahut abalinin kesesinden çıkarsa...

Farz edelim ki Ereğli kömür şirketi bir ton kömürü 6, yahut 7 liraya malediyor ve maliyet fiatı üzerinden ecnebi memleketlere kömür veriyor. Biz bu şirkete "mutlaka kârla satacaksınız, diyemeyiz. Fakat madam ki şirket kömürü hariçte 6-7 liraya satacak kadar ucuza malediyor. O halde memleketimizde sattığı kömürlerden ton başına 5-6 lira fazla bir para almasının sebebini pek alâ sorabiliriz. Eğer şirket buna cevap vermezse hükümetten bu işin tetkikini isteyebiliriz. Çünkü aradaki fiat farkından dolayı hem hükümetin zarar ettiği, hem de bir kısım halkın pek ağır surette ezildiği meydandadır.

Bu hususta biraz daha vazih fikir edinmek için şu rakamlara dikkat etmek lâzımdır: Filhakika her sene seyrisefain Ereğli kömür şirketlerinden 120,000, devlet demiryolları 150,000, bahriye 50,000, Şirketi Hayriye 50,000, Elektrik kumpanyası 90,000, Havagazi kumpanyası 20,000, İtilâf şirketi 15,000 ton kömür almaktadır. Görülüyor ki yalnız bu müesseselerin kömür sarfiyatı senede 500,000 ton tutuyor. Bu kömürlerin beher tonuna en aşağı 4, 5 lira fazla verildiği düşünülürse memleket hesabına yapılan zararın milyonları geçen derecesi kolayca anlaşılır.

Herkes bilirken elektrik kumpanyası Hava gazı kompanyası ve Haliç şirketi gibi müesseselerin halktan aldıkları tenviriyeye ve nakliye ücretleriyle kömür fiyatları arasında mühim bir münasebet vardır. İmtiyaz mukaveleleri mucibince kömür fiyatları arttıkça bu şirketler de ücretleri arttırmaktadır. Bu itibarla memleketimizdeki elektrik ve Haliç şirketleri gibi müesseselerin kömür sarfiyatına verdikleri fazla paralar da nihayet halkın cebinden çıkmaktadır.

Her halde Ereğli şirketi gibi memlekette imtiyazlı bir mevkii olan ve hidematı umumiyeye müesseselerine her sene yüz binlerce ton kömür vermekte bulunan ecnebi müesseselerin satış fiyatlarını mürakabe etmek lâzımdır.

Memleketin bir köşesinde her hangi bir vesileyle ihtikâr yapılarak halktan beş on bin lira fazla para alan bir Türk tebası veya şirketi mahkemeye sevk edilerek mesul edilip dururken imtiyazlı ecnebi şirketlerin nihayet halkın kesesine ve devletin hazinesine dokunan muameleleri tetkiksiz kalamaz.

Mehmet Asım

Balıkçılık mütehassısı

Ankara, 5 (Vakit) — Balıkçılık mütehassısı olarak avrupadan celbedilen M. Veberman vekâlet tarafından verilen bazı emirleri ifa ve tatbik etmediğini

Ticaret — İktisat

Günün Haberleri

Günün Meselesi

Limon kaçakçılığı
Ve buhranı

Verilen haberlere göre: Gümrük müfettişleri, gümrük beyannameleri üzerinde yanlış rakamlar göstermek ve limon üzerine kontenjan kaçakçılığı yapmak suretile tahdit sisteminin tatbik edildiğinden beri devam eden bir limon kaçakçılığı tahkikatı meşgul olmaktadır.

Bu suretle beyannamelerde limon miktarını az göstermek suretile resmi verilmeden binlerce limon memlekete sokulmuştur. Aynı zamanda İstanbul limanındaki mavnalarda bulunan limonların muamelesi başka gümrüklerde yapılarak şehre çıkarılmakta ve böylelikle mühim kaçakçılık yapılmaktadır.

Gümrük müfettişleri, tahkikata başlar başlamaz, bu hadiseyle alakası görülen mühim miktardaki limonu müsaderetmişlerdir. Tahkikata devam edilmektedir.

Buhran azalıyor

Diğer taraftan piyasadaki limon buhranı biraz hafiflemiştir. Bunun sebebinin kaçakçılık dolayısıyla yapılan müsaderelere atfedilen de vardır.

Kaçak sigaralar

Dünkü sayımızda La Bulgarie gazetesinin son nüshalarından birinde çıkan bir statistiğe göre her sene Bulgaristandan memleketimize binlerce kilo sigara ithal edilmekte olduğunun anlaşıldığını yazmıştık.

Dün tütün inhisarı müdür vekili Hâmit bey bu mesele hakkında şunları söylemiştir:

— Inhisar idaresi hiç bir vakit Bulgaristandan ne sigara ithal etmiş, ne de ithaline müsaade etmiştir. Bu sigaralar olsa, olsa kaçak suretile girmiş olabilir. Tabii bu kaçakçılığı yapanlar şiddetle takip edilmekte ve yakalandıkları vakit de şiddetle tecziye edilmektedirler.

Macaristanda kontenjan

Macaristan yeniden bir çok mevaddın ithalinin kontenjana tabi tutulması hakkında muvakkat bir kanun çıkarmıştır. Buna göre bilhassa memleketimizi alâkadar eden mısır, ceviz, kendir, kelevir ipliği ve sair nebati mevattan yapılmış ipliklerin de ithali ticaret nezaretinin müsaadesine tabi bırakılmıştır.

Şeker ve kahve fiyatları
niçin yükseliyor?

Son bir kaç gün içinde kahve

Münih
Şehri gibi..Bir Alman grubu
belediyeye müracaat etti

Bir Alman grubu, belediyeye müracaatle İstanbulun da Münih gibi, civar mahalleleri çok olan bir şehir olduğundan bahsetmiş ve Münih gibi buranın da imarı için salâhiyet istemiştir. Grup Münih şehrinde yaptığı imarat ve inşaatın projelerini de belediyeye vermiştir. Belediye bunları tetkik ederek bir cevap verecektir.

Bir hokkabazlık

Bir kaç gün evvel şehrimizde garip bir hadise olmuş, bir tüccara ait iki kolu açıldığı zaman ipek yerine elbise düğmeleri çıkmıştır. Bu arada tüccar Avrupadaki fabrikaya paketlerde ne bulunduğunu sormuş, yalnız ipek bulunduğunu cevabını almıştır.

Bunun üzerine tekrar paketler muayene edilmiş fakat bu muayenede her ikisinde ipek bulunmuştur. Bu vaziyet karşısında müfettişler tahkikata başlamışlardır. Kolilerden evvelâ düğme, sonra ipek çıkmasının sebep ve hikmeti bu suretle anlaşılacaktır.

ve şeker fiyatları biraz yükselmiştir. Kahvede tereffuun sebebi nisan kontenjanına ait kahvelerin henüz çıkarılmasına başlanmamış olması ile izah edilmektedir.

Şekerdeyse Nisan kontenjanında az şeker verilmesi dolayısıyla tacirlerin bir kısmının İstanbul piyasasından şeker almaya başladıkları ve bu yüzden fiyatların yükseldiği söylenmektedir.

Fransada kontenjan

Fransa hükümeti üç aylık yeni bir kontenjan listesi neşretmiş, bunda İngiltere, Belçika, Lüksembork, Almanya, İsviçre, İtalya, ve İspanyadan yapılacak idhalat için 30 diğer Avrupa memleketlerinden yapılan çekler için 45 Avradan hariç memleketler içinde 120 gün tayin edilmiştir. Bu arada Fransa hükümeti yumurta ithalatını mühim miktarda çıkarmıştır. Bunun ihracatımız üzerinde müesser olacağı tahmin edilmektedir.

Ne iyi şey!

Telefon işindeki
esrar anlaşıldı

Evrak müstantiklikte

Fazla mükâleme ücreti istenildiği hakkında yapılan şikâyetler üzerine şirket merkezinde tetkikatta bulunmak üzere Ankaradan gelen Telgraf umum müdürü İhsan Cenal, Ankara telefon müdürü Niyazi, mühendis Hasan Kâzım beylerden müteşekkil heyet tetkikatını bitirerek Ankaraya dönmüştür.

Heyet tarafından hazırlanan rapor şirketin fazla mükâleme ücreti istemesinin esrarını meydana çıkarmıştır. Rapora göre telefon merkezinde mükâlemeleri sayan alet bozulmuş ve uzun müddet hiç bir mükâleme kaydedilememiştir. Arıza fark edilince şirket buna çare olarak her aboneden bir sene evvel aynı zamanda yaptığı sarfiyat üzerinden ücret istemeği bulmuştur.

Şirket erkânı bunu gayet tabii bulmakta ve biz milletler arasında kabul edilen bir taamüle göre hareket ettik. Ali Yaver Beyde aynı şekilde fatura göndermiştik. Fakat Ali Yaver B. bu müddet içinde hiç konuşmamış» demektedirler.

Tetkikat heyetçe hazırlanan raporun bir sureti müddei umumiliğe verilmiştir.

Dr. Abdullah Cevdet Beyde Ali Yaver B. gibi mahkemeye müracaat etmiştir.

Evrak müstantiklikte

Telefon şirketi aleyhine açılan dava evrakının müstantiklikten müddei umumiliğe verildiğini yazmıştık. Evrak dün yeniden müstantikliğe verilmiştir. Tahkikata devam edilmektedir.

Seyrisefinde:

İşçilelerle ihtilaf
Halledildi

Seyrisefainin Azapkapı fabrikasıyla havuzların da çalışan ameleleriyle idare arasında yevmiye meselesinden dolayı bir ihtilaf çıkmış, amele işlerini terketmek bile istemişlerdi. Öğrendiğimize göre bu ehemmiyetsiz ihtilaf tamamıyla halledilmiştir. Seyrisefain umumî müdürü Sadullah Bey dün Azapkapı fabrikalarını ziyaret etmiştir.

Halil Rami B. sadık olanı atıyor haini iş başına getiriyor. Azledilen müdür gene hükümete sadakatiyle tanınmış Abdülvehap Paşanın oğludur. Sonra da iki amca zade arasında kan davası vardır. Yeni gelen taraf Halil Rami Beye beş yüz lirayı hasmını atmak, sonrada ondan intikam almak için vermiştir. Çok geçmeden eski ve yeni müdür taraftarlarının bir gaile çıkarmak üzere olduklarını haber aldım. Halil Rami Beyin umurunda bile değildi. O,

— İngiliz siyaseti beyefendi diyordu, iki taraf çarpışır ve çubuğumuzu biz çekeriz!

Bu adamcağızın nazarında (para) her şeydi. Hakkında tahkikat yapıldığı zaman bana uzun bir mektup yazmış ve tahkikata ne lüzum var, ben çekilip kendiliğimden istifa ederek gideyim diyor ve:

israfla
MücadeleHanımlar tarafından
propaganda
yapılacak

Milli İktisat ve tasarruf cemiyetinin kadınlar arasında propaganda şubesi idare heyetine Latife Bekir, nakiye, Hasibe, Mediha, Meliha Avni, Rana Sani Yaver, Aliye Esat, Seniha Rauf ve Şüküfe Nihal hanımlar seçilmişlerdir. Heyet ailede tasarruf israfla mücadele hakkında kadınlar arasında propaganda ve teşkilât yapacaktır.

Ege vapurunda
Bulunan para!

Dün İskenderiye postasını yapmak üzere hareket eden seyrisefain idaresinin Ege vapurunda, hareketten evvel yapılan araştırmada kime ait olduğu anlaşılamayan ecnebi paraları bulunmuştur. Tahminen üç bin Türk lirası kıymetinde olan bu para İngiliz lirası ve dolardır. Paraların sahibi aranmaktadır.

Şehir meclisinde

Bütçe encümeni, belediyenin 932 bütçesini tetkike başlamıştır. Tetkikat ancak 15 günde bitirilecektir. Bu itibarla meclis, bütçeyi ancak bayramertesi müzakereye başlayabilecektir. Bugün toplanacak olan şehir meclisi müteferrik işleri tetkik edecektir.

Roma elçiliği

Gelen haberlere göre Roma sefiri Suat B., istifa etmiş, istifasını hariciye vekâletine göndermiştir.

Kargalar öldürülecek

Ayasofya camii önüyle sair bazı mahallerdeki ağaçlara konarak caddeleri telvis eden kargaların itlafı için sabah akşam münasip zamanlarda silâh atılacağı Eminönü kaymakamlığından bildirilmektedir.

Afyon heyeti neler yapacak?

İzmir ve İstanbul afyon tüccarlarının Ankaraya gittiklerini yazmıştık.

Verilen malûmata göre; bu heyet evvelâ heyeti vekileye sevk edilen lâyiha hakkında malûmat alacak ve afyon ticaretinin serbest olması etrafında temaslarda bulunacaklardır.

Yüzü buradaki borçlulara verilmek, yüzü de masarifi rahiyeye bir iki aylık nafaya karşılık itti-haz edilmek üzere mestureden çakerlerine iki yüz altın muaventi nakdiye ibzali..., Diye son dafa gider ayak bir kerre de beni daha doğrusu devlet kasasını tırtıklamak istiyordu.

Bu (İngiliz siyaseti!) taraftarı muhterem mutasarrıf çok geçmeden oradan uzaklaştırıldı, fakat bu siyaset onu akibet yüzelliikler arasına katmıştır...

Bir meddah!

Menaha kazası merkezinde çarşı pazarda dolaşan meddahlardan biri Muaviyeyi tel'in ediyormuş... Bu meddah denen insanlar, bizdeki mettablara benzerler, bunlar ellerinde tef yalnız ayak sokaklarda gazel ve kasideler söylüyorlar gezen bir nevi dilencilerdir, Muaviyenin aleyhinde bulunan bu meddah bittabi Zey-

Otobüs işi
Hangi safhada?

Muhittin bey Ankarada otobüs imtiyazı işiyle gene meşgul olacaktır. Çünkü, dahiliye vekâleti, İstanbul otobüs imtiyazın belediyeye iki kayıtlı vermiştir. Bunlardan biri imtiyazın ancak iki sene sonra tatbikine geçileceğidir. İkincisi de belediyenin imtiyaz hakkını âhar bir şirkete devredemeyebeği kayıtdır.

Vekâlet, belediyenin İş bankasından bir istikraz yaparak iki sene zarfında mevcut otobüsleri yavaş yavaş satın almasını ve bu suretle otobüs sahipleri de hiç mütaazzır olmadan meselelerin tedricen belediye lehine halledilmesine taraftardır. Halbuki, belediye, imtiyaz hakkını esham çıkaracak bir şirkete devrederek şehrin otobüs servisini süratle tanzim ve deruhde etmek fikrinde değildir.

Binaenaleyh Muhittin bey Ankarada gene bu meseleyle meşgul olacak ve bu dafaki teşebbüsleri neticesi bu mesele kat'i şeklini alabilecektir. Ankaradan tereşşuh eden haberlere göre de Tramvay şirketi, belediyenin otobüs işi için teşkil edeceği şirkete dahil olmak niyetinde değildir. Yalnız bu imtiyazın, kendi faaliyetini sektedar edecek mahiyette olmamasını hükümetten istemiştir.

Bu itibarla belediyenin nokta-i nazarının kabul edilmeyeceği ve imtiyazın belediyeye bir inhisar şeklinde değil, sırf nakil vasıtalarının hareketini tanzim maksadıyla murakabe şeklinde devrolunacağı söylenmektedir.

10 senelik maaşlar

Kırk kuruşa kadar maaş alan yetim ve dulların on senelik maaşları verilmişti. Verilen malûmata göre, hükümet 932 bütçesine, maaşları kırk kuruştan yüz kuruşa kadar olanların da on seneliklerini vermek için tahsisat koymayı düşünmektedir.

Maliye vekâleti, defterdarlık ve malmüdürlüklerine bir tamim göndererek, bu gibi maaş sahiplerinin miktarlarını, on senelik alacakları paranın yekûnunu bir hafta zarfında öğrenmek istemiştir.

Mahmut Nedim Bey

(Son Yemen Valisi)

30 Senelik Siyasî Esrarı
ifşa Ediyor!

Tefrika: 84

Tercüme ve ictibâs hakkı mahfuz

Halil Rami Beyi San'aya çağırDIM. Geldi, karşıma oturttum, ona Yemenin ne demek olduğunu, mutasarrıf bulunduğu Taiz sancağının hususiyetlerini, orasını ne suretle hüsnü idare edebileceğini uzun uzadıya anlattım. Üstat Ubeydullah Efendi de yanımdaydı. O da söyledi. Mutasarrıf Bey can kulağıyla dinliyordu. Ben de müsterih oluyordum. On beş gün sonra mahallî memuriyetine müteveccihen yola çıktık, artık o mntakadan emin olabiliyordum.

Heyhat, daha yolda sapıtmya başladı. (Cible) nahiyesi müdürü en çalışkan, gayyur ve namuslu memurlarımızdan biriydi. Halil Rami Bey yolda bundan kırk lira istiyor. Müdür vermeyince, bana bile haber vermeden tutuyor kendisini azlediyor ve yerine 500 İngiliz altını mukabilinde senelerden beri hükümete karşı hasmane hareketleriyle şöhret bulmuş birini getiriyor. Eski ve yeni müdür amca oğullarıdır. Fakat biri ne kadar hükümete sadıksa öteki okadar haindir.

dilerin hoşuna gitmiş, fakat mezheplerine ve akidelerine tasallut eden bu adamı Şafililer de parçalamak istemişlerdir. Hiç yoktur bir arbede... Fakat bir arbede diyip geçmeyiniz aylarla iki taraf karşı karşıya... Bereket versin orada çok gayyur ve mert bir kaymakamımız vardı. Kaymakam Mehmet bey gece gündüz uğraşarak işin önüne geçti, bittabi İmamla Şafililerin reisi Seyit Abdülkadir de karşılıklı kabilelerini teskine çalıştılar. İşte yalnız ayak bir meddah yüzünden haftalarla sabahlara kadar makine başında diğer iş ve gücü bırakarak nasıl yorulduğumu şimdi düşündükçe şarkın bir çok yerlerinde taassup ve cehalet ağırlığı altında hâlâ inliyen zavallı halkına yüreğim sızhyarak acımdan kendimi alamıyorum.

(Bitmedi)

Et meselesi etrafında düşünülen tedbirler

Koyun gelmesinin azaldığı, fiatların yükselmeye başlayacağı söyleniyor

Erzurum ve civarından şehrimize koyun gelmemeye başlamıştır, son günlerde yalnız Karabiga ve Bandırmanın koyun gelmektedir. Bu itibarla et fiatlarını yükselmeye başlayacağı zannedilmektedir.

Evvelce et ticaretiyle meşgul olan Şehir meclisi daimi encümeni âzasından Yusuf Ziya Bey, et fiatlarının ucuzlaşması meselesi hakkında şu mütaleada bulunmuştur:

— Mezbahada yapılan havaf baskül tesisatı bittikten sonra hayvan kesilimi olarak tartışılacak ve bu tartıdan resim alınacaktır.

Bu suretle kilo başına alınan on kuruş belediye resmi, meselâ sekiz kuruş üzerine inecektir. Fakat bunun et fiatı üzerinde tesir yapacağına kanî değilim.

Çünkü kiloda iki kuruş, hattâbeş kuruş resim tenzili fiatlere hiç tesir edemez. Hattâ itikadımca belediyenin mal vaziyeti müsait olsa da etten alınan rüsum büsbütün kaldırılrsa, bu,

gene et fiatlerine tesir yapamayacaktır.

İşi esastan halletmek lâzımdır. Fikrimce eti pahalılaştıran küçük kasaplar değildir, toptanelerdir.

Ne oluyor, ne gibi tesirler vardır? Bu, henüz zannediyorum ki, ne belediyece, ne de mezbaha idaresince arlaşılmamıştır. Şu halde Avrupada olduğu gibi, bir et hali yapmalı, et satışını, fiatlerin toptan tanzimini belediye mürakabe etmelidir..

Trakyadan bir şikâyet

Trakyadan İstanbula gelen koyun ve kuzulardan iki defa duhuliyeye resmi alındığı hakkında ticaret odası vasıtasıyla alâkadarların belediyeye şikâyetinde bulduklarını bir gazete yazmıştı. Belediye reis muavini Nuri Bey:

— Tarifemizi tatbik ediyoruz. Bize resmi veya hususî olarak da bu hususta bir şikâyet yapılmamıştır. Demişti.

Adliye Haberleri

Ege vapurundaki kaçakçılık davası neticelendi

İki ateşçi hapse ve para cezasına mahkûm edildiler

Dün, gümrükte, ihtisas mahkemesinde, Ege vapurundaki kaçakçılık davası neticelendi.

Dünkü celsede, müddei umumî İdianamesini okumuş, ipekli kumaşları İskenderiyeden gizli bir surette getiren Ege vapuru ateşçilerinden Ahmetle, Ahmetten bunları satın alan ve sahile çıkarırken yakalanan Mustafa'nın teziyesini istemiş, ancak Mustafa'nın içtimal vaziyetinden ve safiyetinden istifadeye kalktığına nazarı itibare alınması lâzım geldiğini işaret etmiştir.

Bundan sonra maznunlar müdafalarını yapmışlar, Ahmet, şahitlerin birer yalancı şahit olduğunu iddia etmiş, Mustafa da ipeklileri Ahmetten aldığını söylemiştir.

Heyeti hâkime müzakereden sonra, İskenderiyeden ipekli kumaşları getirdiği ve Mustafanın vasıtasıyla memleketle ithaline teşebbüs ettiği sabit olan Ahmedin 6 ay hapsine, ancak gemi mürettebatından olması itibarıyla bunun 9 aya iblâğına, Mustafanın da 4 ay 15 gün hapsine ve müstereken gümrük resmiyle beraber 83 lira para cezası vermelerine karar ve rılmıştır.

Ahmet, muhakemeyi müteakip tevkiif edilmiştir.

Kaçak sigara kâğıtları davası

Evinde kaçak sigara ve kopya kâğıdı bulunduğundan dolayı evvelce 6 ay hapse ve 1255 lira para cezasına mahkûm edilen Hasan hakkındaki karar, temyizce naksedilmiş ve dün dokuzuncu ihtisas mahkemesinde dava yeniden görülmüştür. Muhakemenin dünkü celsesinde, bulunan kaçak kopya kâğıtlarının ne miktar sigara kâğıdı teşkil edeceğinin ve ayrıca yakalanan sigara kâğıtlarının kopye kâğıtlarından yapılmış olup olmadığının tesbiti için müsadere edilen kaçak kâğıtların asıl vukufca tetkikine karar verilmiş ve dava nisanın onuna bırakılmıştır.

Evinde 183 varka sigara kâğıdı, 400 gram kaçak kıyılmış tütün bulunduğundan dolayı müvakkaten dokuzuncu ihtisas mahkemesine verilen, Zonguldakta 63 numaralı ocakta kahveci Mustafanın muhakemesi dün görülmüştür.

Maznun, bulunan tütünlerin bir düşmanlık neticesi evine bırakıldığını iddia etmiştir.

Neticede Hasanın kaçakçılıktan be raatine, kaşak tütün ve cigara kâğıdından dolayı takibat yapılmak üzere zabıt varakası suretinin müddei umumîliğe verilmesine karar verilmiştir.

Kahve ocağında, beheri yarımşar kiloluk 17 paket kıyılmış kaçak tütün bulunduğundan dolayı suçlu olarak ihtisas mahkemesine verilen kahveci Ropenin muhakemesine dün devam edilmiştir.

Dünkü celsede, hadise hakkında zabıt varakası tanzim eden komiser muavini ve polis efendiler şahit sıfatıyla dinlenilmişlerdir. Gelmiyen diğer şahidin de celbi için muhakeme 12 nisana bırakılmıştır.

Ahmet Hidayet Beyin açtığı hakaret davası

Dün Sultanahmet sulh birinci ceza mahkemesinde Ahmet Hidayet Bey tarafından Ertuğrul Muhsin Bey aleyhine açılan hakaret davasına devam edilmiştir.

Evvelâ suçlu vekili Sadi Rıza Beyin istifası okunmuştur. Hidayet Beyin vekili, suçlu Ertuğrul Muhsin Beyin sorgusu olduğundan, mahkemenin gıyaben devamını istemiştir.

Hâkim, muhakemeye gıyaben devam edilemeyeceğine, ancak suçlunun Avrupadaki Adresini bilmediğinden bir ay müddetle ilânen tebliğât ıcrasına, duruşmanın 8 mayıs pazar günü ne bırakılmasına karar vermiştir.

Raşit Rıza tiyatrosu

Kadıköy Süreyya sinemasında bu akşam "Afacan", 11 Nisan Pazartesi Fransız tiyatrosunda (Otello).

Takvim

	Çarşamba	Perşembe
6 nisan		7 nisan
29 Zilkade	30 Zilkade	
Gün doğuşu	5,37	5,36
" batışı	18,38	18,39
Sabah namazı	4,37	4,36
Öğle	12,17	12,16
İkinci "	15,45	15,55
Akşam "	18,38	18,39
Yatsı	20,11	20,12
İmsak	4,53	3,52
Yılın geçen günleri	95	96
" kalan "	272	271

Hava — Dün sıcaklık azami 25, asgari 12 derecedeydi. Bugün rüzgâr poyrazdan esecek hava az bulutlu olacaktır.

Radyo

İstanbul — 6 - 7 gramolon, 7,30 - 8,30 saz Nimet hanım Yesari Asım B., 8,30 - 9 gramofonla Karmen, 9 - 10 Bedayii musikî heyeti. 10 - 10,30 cazbant.

Viyana — 12,30 konser — 13,40 konser — 15 plak — 18 konser — 20,50 operet parçaları — 22,20 konser 23,05 konser.

Bükreş — 13 plak — 18 muhtelif Romen havaları — 20,40 taganni — 21,40 Skeç — 22 piyano solo — 22,25 banjo solo

Budapeşte — 10,15 konser — 13,05 Balalayka konseri — 19 konser — 20 konser — 21 konser — 24 Tsigan musikisi.

Oslo — 18 konser — 21 orkestra konseri — 23,15 Norveç romansları.

Moskova — 10 dan 21 e kadar neşriyat.

Varşova — 18,35 halk konseri — 20,45 radyo gazete — 22,15 taganni — 22,45 Bethoven — 24 dans.

Paris — 8,45 jimnastik — 9,45 musiki — 21,45 haber — 22,30 haber 22,45 konser — 23,30 konser.

Yarın 7 nisan

Viyana — 13,40 konser — 15 plak — 17,20 piyano konseri — 18,05 konser — 21,10 bar musikisi — 21,45 I 23,30 dans.

Heilsberg — 7,30 jimnastik ve musiki — 9,30 jimnastik — 12,30 konser — 14,05 konser — 17,30 konser — 21 Berlingen nakil.

Bükreş — 18 hafif musiki — 19,10 konser — 20 konser — 21 taganni — 22,15 konser.

Budapeşte — 10,15 salon orkestrası — 13,05 Tigan musikisi — 18,30 piyanoyla şarkı, viyolonsel — 21,15 operet.

Oslo — 18,30 koro — 21 orkestra konseri.

Moskova — 9 dan 21 e kadar neşriyat.

Varşova — 13,35 mektepliler için — 18,35 oda musikisi — 20,45 radyo gazetesi — 21,15 konser — 23,30 dans.

Paris — 8,45 jimnastik — 9,45 musiki — 22,30 haber — 23 Pıgal tiyatrosundan nakil.

SUREYYA Tiyatrosu

ERTUĞRUL SAADETTİN VE ARKADAŞLARI

8 Nisan
Cuma akşamı saat
21,30 da

ZUHAL
BURCUNDA

Komedi 4 perde Yazan: İbnirrefik Ahmet Nuri bey

Ayrıca artistler revüsü Yakında
LADAMOKAMELYA

Bu akşam

Melek Sinemasında

JANET GAYNOR
VE
WERNER BAXTER' in temsili

Saadet Gölgesi

(Papa Longues - Jambes)

Kadın, erkek herkes tarafından beğenilecek bir filmidir. Bu meşhur roman (Örümcek dede) namile Türkçeye tercüme edilmiştir.

İlaveten: Sesli Varyeteler Paramount Halihazır Dünya Havadisleri

Elhamra Sinemasında

WILLY FRITSH
LILIAN HARVEY
CONRAD VEIDT

Kongre Dans Ediyor

(Le Congrès s'amuse-Der Kongress Tanz) Filminde. Bütün şarkıları, bu Almanca kopyasına mükemmel tatbik ediliyor.

Kalpte İğne

Tefrika :
53

Nakleden : fa.

— Ne biliyoruz? dedi. Sadece Patrisin katil olduğunu değil mi? Eh, o da yakalandı ve hapiste, Elena ona itiraf etmesini tavsiye ediyor. Niçin? Onların da mücrim olduklarını biliyoruz. Fakat delil yok. Size her zaman söylemiştim, temizlenmiş hançer.. Otomobilde bir leke.. Bütün bunlar bir şey değil. Katilin odasında bir hançerle bir iğne bulundu. Bu, Güncü kadınların lebine çok iyi bir şey. Cezaları hafifler, nihayet, çok çok on seneye kurtulurlar. Asıl beni düşündüren şey şu sekiz gün meselesi. Niçin? Neden? Niçin bu hınzır kadınlar teklif ettiğiniz vasıtayla kaçmak istemediler. Sekiz gün.. Bu zamanın da hiç demek olduğunu biliyor musunuz, Lartig?

— Bir fikriniz yok mu?
— Hiç olmaz olur mu? Yüz fikir buldum, fakat hepsi de birer birer boş çıktı. Yalnız, istemediğim bir şey varsa, tekrar kont Marki ve Elena müsellesi içinde dolaşmaktır. Bunun içinden böylelikle çıkamaz.

Franoy durdu:
— Siz daha kahve altı etmemişsinizdir. Öyle değil mi?
— Evet.
— E, işte bana lâzım olan da bu, Julyet.. Hizmetçiye söyle sofrayı hazırlasın. O yerken ben de düşünürüm..

Mühendisi orada bırakarak gidip bahçede, çardaktan altına oturdu. Bir az sonra Lartig de karını döyürürak yanına gidiyordu. Polis hafiyesi, birdenbire sordu:

— Ren nehrinin sabillerini bilirmisiniz?
— Bir az.
— Cüzel yerler değil mi?
— Evet hem de kimse pek farhında değil. İsviçreye pek yakın olduğu için herkes oraya gidiyor.

— Doğrusu buralarını ben de pek iyi bilmiyorum. Lartig, hem köylüleri de tanımiyorum.. işte, tatil zamanını geçirmeden bunlarla meşgul olacağım.

— İyi edersiniz. Fakat bizim mesele...

Lartig sözünü kesti ve sordu:
— Gezintilerimde bana refakat eder misiniz?

— Hay hay, memnuniyetle.. Şurada sekiz günümüz kaldı. Bu müthiş haleti ruhuyeden kurtulduktan sonra dolaşırız.

**CESUR
KAÇAKÇI
(Monsieur le FOX)
ANDRE Luguet**

Franoy bıyık altından güldü:
— Niçin bir hafta bekliyelim azizim, dedi. Ben bir şeye dikkat ettim. insana fikirler, tabiatın güzellikleri arasında dolaşırken geliyor. Ben Şarlo Holmesin hiç bir vakit çiçekleri sevmeyişini iddia etmiş değilim. insan polis hafiyesi olmakla insanlıktan çıkmış olmaz ki..

Bu garip mükâleme, mehendisi sinirlendiriyordu.

— İsterseniz, dedi, size derhal refakat ederim, konuşa konuşa gezeriz.

Polis hafiyesi karısına döndü: Beni bu hafta içinde öğle yemeklerine bekleme. Her halde pek uzaklara gidecek değiliz amma, meşgul olacağımızı zannediyorum.

Lartig sordu:
Sovua sabilini mi, yoksa En sabilini mi önce gezmek istersiniz?

— İkisini de azimim. Zira bu iki sabilin de cahiliyim. Hatta, kendimden utanıyorum bile..

— Siz de fazla mubalâğa ediyorsunuz.

— Hayır... Ben sadece Roa sabilinin güzelliğini yakından görmek köylülerle temasa geçmek istiyorum.

— Ne zaman isterseniz.
— O halde derhal. Düşünmek ve harekete geçmek için vaktimiz yok.

Bu gezintileri bir angarya gibi telâkki eden Lartig, bu kadar mühim bir mevzuu bir tarafa bırakarak havasayattan bahseden mühendise sordu:

— Nereden başlayalım.
— Gayet basit. Başlangıçtan. Markinin şatosunun karşısındaki son sabiliden.

Ve kendisine hayretle bakan mühendise gelerek, ilâve etti:

— Zannedersem yola tahammülünüz vardır. Zira, buralarını otomobille rahat rahat gezemeyiz.

KÖRÜN YATAĞI

Aynı saatte Elena Gregorovna şatoya geliyordu.

Son zamanlarda almış olduğu itiyat hi afına olarak, Elena otomobilinden inerek kayığa bindi ve şatoya gitti. Şimdi Überin vazifesini bir başkası görüyordu. Larşe elan taharriye devam ediyordu. İlk muvaffakiyetten sonra Larşe gittikçe faaliyetini artırıyordu. Zira kasaların şatodan çıkmadığına emindi.

Marği gitmişti. Pek tabii, hapishaneye, Patrisi teselliye gittiğini polis müfettişine söylemişti, zira, Larşe muhakkak ki ihtiyarın aklını kaçırdığına hükmederdi.

Hoş Elena mın sözlerine kandığı için ihtiyar pek de akıllıya benziyor değildi.

Genç kadınla hemen hemen aynı zamanda, şatoya kont Kastelmeyran da gelmişti. Kont bir akşam evvel kendisine telefona etmiş, Elena da, söz arasında ertesi sabah şatoya geleceğini söylemişti. Kont onu görmek fırsatını kaçırmamak için hemen o da şatoya gelmişti. Elenayı görünce sanki tesadüfen buluşmuşlar gibi:

— Sizi gördüğüme ne memnun oldum, dedi ve elini öptükten sonra ilâve etti:

(Bitmedi)

S P O R

Bu cuma
Yapılacak maçlar

Istanbul, 5 (A. A.) — İstanbul Voleybol heyetinden:

8 nisan 932 cuma günü Galatasaray lokalinde yapılacak voleybol maçları:

Vefa - Kumkapı — Kasımpaşa, Fenerbahçe — İstanbulspor, Eyüp — Vefa - Kumkapı.

Istanbul, 5 (A. A.) — İstanbul futbol heyetinden: 8 nisan 932 cuma günü icra edilecek lik maçları:

TAKSİM STADYUMUNDA

Süleymaniye — Vefa - Kumkapı, Eyüp — Topkapı, Beykoz — Anadolu, Süleymaniye — Vefa - Kumkapı.

KADIKÖY SAHASINDA

Beylerbeyi — Anadolu.

Orman yangını

Kartal, Şile, Beykoz, Üsküdar kazalarının birleştiği yere tesa-düf eden ve dört kazanın da hudutları dahiline giren bir orman yangınından bahsetmiştik.

Yangının daha ziyade ilerlememesi için icap eden tedbirler alınmış ve evvelki gece de söndürülmesi kabil olabilmıştır. Yangın hâlâ mevzii fakat gayet zayıf şekilde devam etmekte olup bunun da dün akşam tamamıyla söndürülmüş olması bekleniyordu. Ancak Şile kazasına doğru giden bir kol hâlâ yanmaktadır.

Üsküdar, kartal ve Beykoz kaymakamları dün yangın yerinden dönmüşlerse de henüz raporlarını vermemişlerdir. Şile kaymakamı hâlâ yangın yerindedir.

Diğer taraftan orman müfettişleri yangının çıkma sebebinin tahribatının derecesi hakkında tetkikat yapacaklardır. Şimdi-den yapılan tahminlere göre 403 bin dönümlük bir fonuaklık

Hitler gene
Söylemiye başladı

Usttarafı 1 inci sayfada

"yaşa,, nidalarıyla alkışlanmıştı. Milliyetperverlerin muzıkası da bu esnada hücum kıtaatının marşlarını terennüm etmiştir.

Hitler, Tekrar otomobiline binmiş, "yaşa,, nidaları arasında uzaklaşmıştır.

Berlin, 5 (A. A.) — Polin müdürü, Hitler fırkasının merkez binasını kapamıştır.

Hindenburg lehine propaganda

Berlin 5 (A. A.) — Başvekil M. Brüning, bir kaç gün Baden'de istirahat ettikten sonra Mareşal Hindenburgun tekrar Reiscümhurluğa intihap le-hindeki propağanda turnesine başlamak üzere avdet etmiştir.

Londra, 5 (Stamboul) — Berlin-den bildirildiğine göre, Prusya prensinin reiscümhur intihabatında veliaht ünvanından istifade etmek suretiyle, Hitler müzaheret etmesinin sebebi sabık Kayserden almış olduğu bir emirdir.

Sabık Kayserin Alman faşistlerle kat'i bir itilaf aktettikten sonra Almanya dönmeye müsaade edileceği temin olunuyor.

Diğer taraftan Prusya hükümeti Nazislerin Berlindeki merkezini kapamış ve elde edilen evrak müddei umumiliğe verilmiştir.

Reislerinin habaset ve casuslukla ittihim edilmeleri mühtemeldir.

Gelenler, gidenler

Bir kaç gün evvel Suriyeden şehrimize gelen İngiliz maliyecilerinden Sir Parsival Davit le Londra müzesi müdürü M. Hobson ve asarı atika mütehassisi Oscar Raphael dünkü ekspresle Viyanaya hareket etmişlerdir. Oradan Berline gideceklerdir.

Yangın mahalline esaslı bir orman yeri dahil değildir.

KISA HABERLER

▲ **Izmir vapuru** — Bir müddet-tenberi Haliçte tamir edilmekte ve boyanmakta olan seyrisefainin İzmir vapuru ayın yirmi üçünden itibaren Iskenderiye seferlerine başlayacaktır. Vapurda yeniden lüks bir istirahat salonu yapılmıştır.

▲ **Gayrimübadil Rumlara verilecek para** — Mübadele komisyonu, gayrimübadil Rumlara Anadolu-daki emlakine mukabil verilecek 150,000 Sterlinin dağıtılmasına on beş güne kadar başlayacaktır. Parayı alacak olanların bir cetveli hazırlanmıştır.

▲ **Açığa çıkarılanlar** — Belediyenin heyeti fenniye kadrosundan 6 kondoktör açığa çıkarılmıştır.

▲ **Gazi köprüsü** — Daimi encümen, Gaziköprüsüne ait münakasamenin mali şartlarını tetkik etmeye başlamıştır. Münakasa mutlaka bu ayın on beşinde ilân edilecektir.

B O R S A

5 Nisan 932	Açıldı	Kapandı
Kambiyo		
Frnsız Fransı	1206	1206
1 İngiliz lirası Kr.	79475	79450
" T.L. mukabil Dolar	0,4751 43	0,4751
" " Liret	927 67	918 56
" " Belga	339 75	339 75
" " Drahmi	3740	3740
" " İs. Frank	245	244 43
" " Leva	6592	6592
" " Florin	117 46	117 46
" " Kuron	1029	1029
" " Siling	393	393
" " Pezeta	126	126
" " Mark	199 17	199 17
" " Zloti	427 89	427 89
" " Pengö	380 37	380 37
" " Lev	84	84
1 Türk lirası Dinar	2725	2725
Cervoneç Kuruş	108475	108475
Nukat		
Fransız Fransı	167	170
Dolar	209	212
İngiliz lirası	793	800
Liret	216	219
Borsa harici		
Altın	92250	92350
Mecidiye	4750	48
Banknot	230	232

Belediye mezbaha
Davasını kazandı

[Ust tarafı birinci sayfamızda] etmiş, neticede dava belediye lehine neticelenmiştir.

Bu hususa mütedair Ankara muhabirimiz bize atıdaki tel'grafı göndermiştir:

Ankara, 5 (Vakit) — İstanbul valisi Muhittin bey bana beyanatında dedi ki:

"— Mezbahada mezbaha resminden başka ağır, soğuk hava depoları resimleri alınmaktadır. Cafer cey isimindeki zat tarafından mezbaha resminden maada resimlerin füzuli olduğundan alınmaması, şimciye kadar alınanların iadesi için açılan dava bugün devlet şurasında on buçuktan beşe kadar devam etti. Müdafaada ben, umuru hukukiye müdürü Muhtis, muhakat müdürü Feyzi beyler bulduk.

Devlet şurası 14 milyon eden bu meselede hakkımızı teslim etmiştir.

Bir kaç gün daha Ankarada kalacağım.

Otobüs işine gelince muktazi şartname ve mukavelenelerin ihzarile meşgulüz.,,

Davacılar iddialarından vaz geçmemişler, Millet Meclisine müracaata karar vermişlerdir. Belediyece mezbaha resmi usulü değiştirilmiştir. Bu usule göre ahıra ve buzhanelere girmiyen hayvanlardan ayrıca resim alınmayacaktır

▲ **Altıncı şube müdürlüğü** — Polis 6 nci şube müdürlüğüne vekâleten tayin edilmiş olan belediye mümeyyizlerinden Faik B., bu vazifeye asaleten tayin edilmiştir

Memleket Haberleri

Kan gütme yüzünden
cinayet

Diyanbekirde Licenin Hazro nahiyesinden Cemil ağa zade on sekiz yaşında Siddık üç arkadaş ile beraber Diyanbekirin kuyumculer çarşısında dolaşırken, gene Hazro köyünden Ali, yanına yaklaşmış, başına iki el kurşun sıkarak öldürmüştür. Katil yakalanmıştır. Vakanın sebebi kan gütme meselesidir.

Providans vapuru
Hâlâ kurtulamadı

İmroz adasında karaya oturan Providence vapurunun hâlâ kurtarılmasına çalışılmaktadır. Vapurun, etrafındaki kayalıklardan dinamik havaya atıldıktan sonra kurtarılabileceği zannedilmektedir. Yılmaz, vapurun mütebaki yükünü almak üzere kaza yerine gitmiştir.

M. De Sarbier için ruhanî
ayin yapıldı

Geçenlerde Pariste ölen Osmanlı bankası direktörü M. De Sorbier için Beyoğlunda Saint Loins Des Français kilisesinde ruhanî bir ayin yapılmıştır.

Ayinde M. De Sorbier'nin ailesi namına Osmanlı bankası direktör muavini M. Reid ve Fransız sefaret müsteşarı M.Barbier, Fransa konsolosu M. Saint Jouant bulmuşlardır.

Zepelin denize
Açıldı

Paris, 5 (A. A.) — Graf Zepelin bu gün saat 6,30 da hareket etmiştir.

Saat 7,50 de hududu geçmiş ve Besansen ve Nant't müteveccihen yoluna devam etmiştir.

Saat 14,10 da Nant üzerinden uçtuktan sonra İspanya istikametinden sonra denize uçuştur.

Bugünkü Ukrayna'dan Aral gölüne kadar uzanan büyük Kıpçak sahası babasından evvel ölen (Cuci) nin çocuklarına aitti.

Tarbagatay ve İmil sahaları (Oktay) a aitti. Diğer kardeşlerinin en küçüğü olan Tuluy anane mucibince (Karakurum) da Cengize niyabet ediyordu.

(1229) da toplanan Kurultay Otayı Kaan intihap ettiği zaman Çinde Kin imparatorluğu ortadan kaldırıldı.

Celâlettin Harzem Şah ailesi ortadan kalktı. Kürcistan ve Kafkasya zaptolundu. Batu kumandasındaki kuvvetler (Ural) dağlarla Kırım arasındaki dağlık Türkleri tek bir hâkimiyet altında topladı. Ruslar mağlup edildi.

Kiyef ve Moskova yıkıldı. Polonya ve Macaristanı işgal eden Moğol orduları Viyana kapılarına kadar geldilerse de Oktayın ölmesi üzerine geri döndüler.

Bundan sonra Kaan intihap edilen Küyük ve Mengü hanlardan sonra imparatorluk merkeziyetini tamamen kaybetti. Birbirine rakip dört imparatorluğa ayrıldı:

- I — Kubilây'la başlayan (Çin) imparatorluğu,
- II — Çağday'ın çocuklarıyla başlayan Türkeli imparatorluğu,
- III — Cuci çocukları idaresinde Kıpçak imparatorluğu,
- IV — Hulâgü çocuklarına ait İran imparatorluğu.

— Kubilây ve Çin imparatorluğu —

Mengü han ölmeden evvel en küçük kardeşi Arik Boğa'yı kendine halef intihap etmişti. Fakat o zaman Çindeki ordulara kumanda eden Kubilây bir kurultay topladı. Bu kurultayda Kaan intihap ettirdi.

Arik Boğa bunu kabul etmedi. Çünkü ona göre bu kurultayı bütün Ulusların mümessilleri teşkil etmiyordu. Sade Kubilây ordusundan ve Çin lilerden mürekkepti. Kubilây bu kurultayı kabul etmeyen Cengizin akrabasından olan hanların arasını açtı. Sonra Arik Buğayı mağlup etti.

Hulâgü ve çocukları zamanında Kubilâyın kaanlığı kabul edilmişti..

Kubilâyın da kendisine Pekini (Han Bay) mermez itihaz etmesi hem Çini, hem Moğolistanı idareye karar vermiş olduğunu göstermektedir. Kubilây, büyük kaan sıfatıyla kendisini diğer hükümetlerin fevkinde telâkki ediyordu. Fakat bu vaziyet çok devam etmedi.. Zira, Kubilây sülâlesi yavaş, yavaş Çinleşti. Sonradan da kuvvetten düştü.

Garptaki Türk devletleri bir Türk islâm devleti halini aldılar. Bunun neticesi olarak XIV asrın son yarısında artık Cengiz oğulları arasındaki rabta tamaile ortadan kalktı.

— Çagatay imparatorluğu —

Çagatay imparatorluğunun kurulması Çagatayın vefatından epey sonradır. Çünkü Cengiz tarafından Çagataya verilmiş olan saha müstakil olarak Çagatay tarafından idare edilmedi. Eskidenberi mevcut olan sülâleler yerlerinde bırakılmıştı. Çagatay (Ulus) nun ilk hanı Kara Hulâgüdür. Çagatay hükümdarlarından Tormasi'nin islâmiyeti kabul etti. (1326)

Çagataylar orta Asyada büyük bir devlet kurdular. Kumandanlar arasında ihtilâflar başladıktan sonra devlet zaiflemeye başladı. Devletin hakimiyetine filen nihayet veren Timur oldu.

Kıpçak imparatorluğu : Altın ordu

İtil Bulgarları, ve Kıpçak Türklerini hakimiyeti altında birleştiren Kıpçak sahasında Altınordu devletini kuran Cengizin torunu Batu handır.

Batu han hükümet merkezi olmak üzere (Saray) şehrini inşa ettirdi. Torunu Berke han hükümdar olduğu zaman islâmiyeti kabul etti.

İslâmiyeti kabul etmiş olan hanla Çagatay prensleri ve İran Türk — Mogol imparatorluğu müessisi Hulâgü arasında büyük harpler oldu. Cenubi Kafkasya vilayetleri Hulâgünün eline geçti.

Berke hanın yerine geçen Mengü Timur hanın son zamanlarında Altınordu tamamıyla müstakil oldu. Bundan sonra Altınordu hükümdarları bastırdıkları paralara isimlerini koydular.

1357 de ölen Çani Bey handan sonra Altınordu devletinde dahili ihtilâflar başlamıştı. Toktamış (1376 — 1391) de Altınordunun vah detini yeniden tesis ve Moskovayı zaptetti fakat Timurla yaptığı muharebelerde mağlup oldu.

Nihayet Litvanya prensine iltica etti, orada öldü. (1406)

— İran - Türk - Mogol imparatorluğu —

Büyük Kaan Mengü kardeşi Hulâgüyü 1235 te kuvvetli bir ordu ile İran ve Bağdadı zaptetmeye memur etti.

Hulâgü İran, Mezopotamya'yı, Anadoluyu cenubi Kafkası zaptettiği gibi Abbâsi halifesini de öldürmüştü. Mısır - Suriye Türk devleti İlhanlılar ordusunu mağlup ederek onları Suriyeden çıkarmıştı.

Evelâ Ahmet han zamanında (1282 — 1284) te daha sonra islâm-ların yardımıyla mevkii iktidara gelen (Gazan Han) — Sonra Mahmut

Dörtler konferansı bugün toplanıyor Mülâkat, müsait neticeler verdi : Fransa ve İngiltere anlaştilar !

Her iki hükümet, alâkadarların meşru menfaatlerine hörmüt edilmekle beraber, Tunadevletleri arasında iktisadî mukarenetin temin edilebileceği kanaatindedirler

Londra, 5 (A. A.) — Fransız ve İngiliz nazırları dün Downing Street de saat 10 dan 13 e ve 14,30 dan 19 a kadar içtima etmişlerdir.

İçtimada M. Makdonald, Tardiö, Flandin, Sir Jon Simon, M. Nevil, Çemberlayn ve Runciman hazır bulunmuşlardır.

Müzakere başlıca Tuna devletlerinin karşısında buldukları malî ve iktisadî müşkülât etrafında cereyan etmiştir.

Her iki memleket nazırları, tetkik etmiş oldukları meselelerin ancak muhtelit ve beynelmilel umumî bir ihtilâfla halledilebileceği kanaatini izhar etmişler ve bu maksatla çarşamba günü tekrar içtima edecek olan devletler arasında sıkı ve samimî bir mesaf iştirâkinin bilhassa lüzumlu olduğunda ittifak etmişlerdir.

Konferansın ikinci bir celsesine teşebbüs etmemişler, fakat noktai nazırların mukayesesi neticesinde konferans mesaisini kolavlaştıracağı kanaatini izhar etmişlerdir.

Fransız ve Büyük Britanya hükümetleri, ittifak edilecek tetbirler hakkında mümkün mertbe süratle hareket olunabileceğini ümit etmekte ve bu tetbirlerin alâkadar tarafların meşru menfaatlerine hörmüt etmekle beraber Tuna devletleri arasında iktisadî mukareneti temin imkânını eld ettireceği ve Avrupanın bir kısmın da istikrar ve muvazenenin tekrar tessüsüne hâdim şeraitin vücut bulmasına meydan vereceği ümidinde mütefik bulunmaktadırlar.

Tebliğ neşredildi

Londra, 5 (A. A.) — Konferansın hitamında M. Tardiö ile M. Makdonald, matbuata bir tebliğ vermişlerdir. Bunda Fransız ve İngiliz nazırlarının meselenin çarşambagünü toplanacak olan devletler arasında sıkıve samimî bir mesaf iştirâki yapılmasını istilzam eden beynelmilel mahiyette bir ihtilâfla hallolunabileceğini kabul ve teslim hususunda mutabık kalmış oldukları beyan olunmaktadır.

Tebliğde nazırların hiç bir karar ittihazına ve netice istihracına çalışmamış oldukları fakat noktai nazırların karşılaştırılması ve aralarında izahat teatisi hususlarının konferans mesaisini teşhil edeceği kanaatinde buldukları ilâve olunmaktadır.

İngiliz matbuatı, Tardiö - Makdonald mülâkatını; müsait bir surette tefsir etmektedir.

M. Makdonald ne diyor ?

Londra, 5 (A. A.) — Resmî tebliğin intişarından sonra, M. Makdonald, beyanatta bulunmuştur

"Bu ıcral bir konferans değildir. Ancak 4 devlet arasında mütekabil iptidai izahatı ihtiva eden bir anlaşmadan ibarettir. Bu izahat olmasaydı, bu konferansın iki gün geri kalması mümkün kündü. Biz vaziyeti bütün sarahatiyle anlıyoruz ve Dörtler konferansı neticesinden bir ihtilâf istihsalı için çalışmaya karar vermiş bulunuyoruz.

Ihtilâf neticesinin bütün iştirâk edenlerin istifadelerini temin edeceğine kanaiz,

Tardiö'nün söyledikleri

Londra, 5 (A. A.) — Tardiö, şu be-

yanatta bulunmuştur:

"İngiliz dostlarımız, iktisadî vaziyetin vahametini ve buna çare bulmak lüzumunu bizim anladığımız tarzda anlamaktadırlar.

Hareket etmek zarureti, hareket etmek imkânını bahşeder. Binaenaleyh, siyasî rekabetleri yatıştırmak ve iktisadî sahada salâh husule getirmek için harekete geçmek icap eder. Bu, bütün milletlerin iştirâk emeleri lâzım olan bir programdır. Ve milletler buna iştirâk için büyük bir gayret sarfına muhtaç değildir."

M. Tardiö şerefine ziyafet

Londra, 5 (A. A.) — Fransız sefirî M. de Flöriya, M. Tardiö'nün Londra ziyareti şerefine bir ziyafet verilmiştir.

Bu ziyafette M. Makdonald, Lord Stonley, M. Baldwin, Çemberlayn, Lord Londonberri ve Fransız sefareti erkânı hazır bulunmuştur.

M. Tardiö Parise döndü

Paris, 5 (A. A.) — M. Tardiö dün akşam saat 22,30 da Londradan hareket etmiş, Parise gelmiştir.

Konferansa iştirak edecekler

Londra, 5 (A. A.) — Dörtler konferansının ilk içtima nezaret binası dahilinde ve Londra muahedemesinin imza edilmiş olduğu salonun arkasındaki bir salonda çarşamba günü saat 14,30 da aktedilmiştir.

M. Makdonald, Sir Con Simon, M. Çemberlayn ve M. Runciman İngiltereyi temsil edeceklerdir.

M. Flandin ile mütehassıslar Fransayı, M. Von Bülov ve Alman müte-

Balıkçılık işleri

Mütehassıs, mukavele feshedilirse hakkımı arıyacağım, diyor

Ankaranadan gelen bir telgraf haberi balıkçılık mütehassısı Estonyalı M. Veberman'ın vazifesine nihayet ve rildiğini bildirmektedir.

Bu hususta malumat almak üzere müracaat ettiğimiz M. Veberman dün bize dedi ki:

İktisat vekâletinden gelen bir mektupta hükümetin mukaveleyi feshetmek tasavvurunda olduğu bildiriliyordu.

Bu feshin sebeplerini bilmiyorum.

hassısları Almanyayı ve M. Grandiyle İtalyan mütehassıslar İtalyayı temsil edeceklerdir. M. Grandinin yarın muvasalat etmesine intizar olunmaktadır.

M. Von Bülov, çarşamba günü saat 10,38 de gelecektir.

Konferansın hafta nihayetine kadar devam edeceği zannolunmaktadır.

Gazetelerin neşriyatı

Paris, 5 (A. A.) — Matbuat, Londra mülâkatlarını pek müsail surette karşılamaktadır.

"Pöti Parisiyen," diyor ki: "Daha fazla, nikbin olmuş ve her iki tarafın yanî İngilizlerle Fransızların her şeyi aynı şekilde görmekte oldukları söylenmek müşkül değildir.

Fransızlarla İngilizler arasındaki münasebetler, 48 saatte çok samimî bir mahiyet iktisap etmiştir."

"Elselsiyor," konferans için gayri müsait olacak yegâne faraziyenin M. Grandiyle M. Blovun daha az itilâf-cuyane bir takım tekliflerde bulunmaları ve Fransayla İngilterenin düşüncelerinden daha az alicenabane düşüncelere kapılmaları olacağını yazmaktadır. "Eko Pari," diyor ki:

"Avrupayı sulh ve süküne kavuşturulmaktan ibaret olan Fransız tezinin son iki gün zarfındaki müdafası ne kadar methetsek azdır."

Eğer hakikaten hükümet fesh niyetindeyse hakiki sebeplerini öğreneceğim.

Zaten şimdiki halde hükümet hizmetinde bulunduğum cihetle hükümetle benim aramda olan bir mesele hakkında izahat verecek vaziyette değilim.

Türkiyeye gelmeden evvel başka memleketlerde de muhtelif sıfatla çalışmış ve bu meyanda Rusyada baş mütehassıs olarak bulunmuştum.

Burada bulunduğum müddet içinde de memleketin menfaati lehine çalıştım. Bazı müşküllere rağmen muvaffak olduğumu zannediyorum.

Hükümetle olan mukavenem üç seneliktir ve müddeti 1933 senesi haziranında bitecektir. Kontratta iki tarafa fesh selâhiyetini veren ahkâm yoktur. Bu itibarla mukavenem her iki tarafca da feshedilemez. Bunun için mukavelem feshedilirse kendi hakkımı arıyacağım ve mahkemeye müracaat edeceğim.

Bir tavzih

İnşaat mevsiminin bululu ve görülen lüzum hasebiyle muayyen caddelerde kaldırım tamirâtı yapılmasına dair vaki olan tebliğe Tramvay şirketinin cevabı ret verdiği yazılmıştır.

Esasen mukavele mucibince inşasını taahhüt eylediği bir iş için şirketin bu şekilde hareketi mevzuu bahsolamayacağı dün vilâyetten bildirilmiştir.

Doğum

Darülfünun neşriyat memuru Rafet Şevket beyin bir erkek evladı dünyaya gelmiş, Ahmet Metin ismi verilmiştir.

Yavruya uzun ömürler dileriz.

İsmi almıştır. — Zamanında islâmiyet İlhanlılar arasında yayılmıştır. İlhanlılar devletinin azameti uzun sürmedi. Büyük rical ve kumandanlar arasında baş gösteren ihtiraslar, bilhassa Ebusait Bahadır handan sonra daha şiddetlendi.

İlhanlılar imparatorluğu on dördüncü asrın ilk nısıfı nihayetlerine doğru parçalandı.

Türk-Mogol imparatorluğunun tarihteki ehemmiyeti

Çinden Akdenize kadar uzıyan imparatorluk Çin, Hint ve garp memleketleri arasındaki eski ticarî münasebetini yeniden tesis etti. Büyük kervan yollarında yeniden hayat ve faaliyet başladı. Avrupa seyyahları ve tacirleri, Çine kadar Saray - Saraycık - Harzem - Otrar - Alma - lık yolunu takip ederek giderlerdi.

Akdeniz ve Karadeniz limanlarıyla Tebriz arasında büyük bir ticarî faaliyet başladı. Tebriz şark ve garp arasındaki mübadelelere büyük bir antrepo vazifesini görüyordu. Tebrizin mahalli varidatı o zaman bütün Fransa krallığının varidatından fazlaydı.

Kervan yolları üstünde bulunan Harzemde şehir hayatı çok inkişaf etmişti. İlk istilâda yıkılan Ürgeç şehri derhal yeniden inşa edildi.

Altınordu sahasında da yeni şehirler inşa olundu.

Türk — Mogol imparatorluğu zamanında ticaret diğer zamanlara nazaran daha çok inkişaf etmiştir.

Bu devir medeniyetinin Avrupaya da tesiri olmuştur. Bilhassa matbaacılık bu sayede öğrenilmiştir.

Dinler ve Islâmiyet :

Cengiz ve halefleri Cengiz yasaına büyük bir dikkatle itaat ettiler kendi tebaalarının işlerine karşı azamî surette vicdan hürriyetiyle hareket ettiler.

Papalar Haçlılar seferinden mağlûp çıkınca bu sahalara misyonerler göndermek suretiyle hristiyanlığı neşretmek istediler. Bazı prensler, prensesler hristiyanlığı kabul ettiler. Fakat dinî devlet elinde bir varıta telâkki eden devlet reisleri kendilerini papaların ve papasların vasıtası haline koymak istemediler. Çin müstesna olmak üzere Mogol — Türk imparatorluğunun diğer sahalarmda islâmiyet galebe çaldı.

Türk - Mogol devrinde ilim ve edebiyat :

Moğol istilâsı ilk zamanlarda fikrî hayatın inkişafına mâni oldu. Fakat sonraları Türk Mogol devletlerinin her biri ayrı, ayrı bir ilim muhiti vücuda getirdiler.

Mengü ve Hulâgü tabii ve riyazî ilimlere ehemmiyet verirdiler. Hulâgü bizzat Astronomi ve kimya ile meşguldü. Hulâgü âlimleri sa-

— Türk - Mogol imparatorluğu —

Moğol ismi tarih sahasında on üçüncü asırdan sonra duyulmaya başlamıştır.

On ikinci asrın sonyarısında Moğolistan'da en kuvvetli kabileler, Tatarlar yani Moğollar, Kerait ve Naymanlardı. Temuçin (1155) te doğdu. Beylerden olmakla beraber babası oğluna hiçbir şey bırakmamıştır. Temuçin kendi şahsiyetinin kuvvetiyle kendini teşkil etti. Müteaddit dögüşmelerden sonra (1203) te Moğolistanın şarkındaki kabileleri hükmü altına aldı. Üç sene sonra garptaki Naymanları da mağlûp etti.

Topladığı bir Kurultayda (Cengiz) unvanını aldı. (1206) İmparatorluğun esası böyle kuruldu.

Cengizin fütuhâtı :

Cengiz iyi bir kumandan, kuvvetli bir idare adamıydı. Az zaman da sağlam bir idare kurdu. İnzıbatı derhal tesis etti. Uygurlardan, müslüman Türklerden ve Çinlilerden her türlü harp levizamı ve mualim getirtti.

Epeyce hazırlandıktan sonra Çine hücum etti.

Hi - Ya'lıları mağlûp etti. Şimali Çinde Kin imparatorluğu ile mücadele etti. Hükümet merkezi olan Pekini zaptetti. (1216). Cengiz garbe doğru döndü. Çin Türk elindeki Uygur hükümdarı ve Karluk hükümdarı Aslan Cengiz devletini tanıdılar.

Karahanilerin son hükümdarı Cengize mağlûp oldu. Hükümdar Kudbettinin yanlış siyaseti garp tecavüzlerine sebep oldu. Cengiz orduları yalnız Harzem devletini yıkmakla kalmadılar istilâlarını daha garbe kadar teşmil ettiler.

Türk - Mogol imparatorluğunun büyümesi ve parçalanması

Cengiz Moğolistan'da oturuyor. Şarktaki, garptaki istilâ hareketlerini oradan idare ediyordu.

Cengiz öldüğü sırada. (1227) de Türk - Moğol orduları fütühatla meşguldular. Cengiz sağken çocuklarını muayyen sahalara tayin etmişti.

Şarkî ve garbî Türk eli, şarkî İran eli irmağı üzerinde Elmalık'da oturan (Çagatay) a verilmisti.

GRİPE karşı yalnız ve ısrarla **ASPIRİNİ** KULLANINIZ

BAYER

Taklitlerden SAKININIZ.

VAKITin Küçük ilânları

10 defası yüz kuruştur

Seyyar memur istiyoruz — Zabıtana memurlar ve ailelerine ve sair kimselere yerli mallar satmak üzere istihdam edilecektir. On lira dipozitle 9-14 arasında Sultan hamamında Dikranyan hanında bir numaraya müracaat (2695)

Para yahut her nevi eşya — Hükümet memurlarına kefaleti müteselsileyle yahut ipotekle verilir saat 9 - 12 arasında müracaat: İstanbul Bahçekapı dördüncü Vakıf han asmakat 29. (2717)

Üsküdar tapu idaresinden:

Mülga kuyudu hakani kaleminden muhrec 22 R 1265 tarihli vakfiye kayıt suretine göre Bezmâlem valide vakfı olarak müseccel olduğu anlaşılın Anadolukavağının umur yeri namıyla maruf (Serviburnu namı mahal nezdinde lebideryada Tokat a razisi siniri ittisalinde Kaplumbağa taşı tabir olunur kayadan bed ile dikyukarı sınırı mezkûr ile cebeli balasında müraki sırta ve andan canibi yasara müteveccihen sırta sınırı mezkûrla Yuşa çiftliği tabir olunur Haydatpaşa çiftliği arazisi sınıra ve andan gene canibi yasara münharifen sırta çiftliği mezkûr arazisinin ile Yuşa tekkesi bağının harici sınırına ve andan dik aşağı Macar deresine ve andan gene canibi yasara müteveccihen derei mezkûr ile Macar bahçesi sınırına ve andan Macar kalesi ittisaliyle lebideryaya ve andan canibi yasara müteveccihen lebi derya ile marüzzikr Kaplumbağa taşı tabir olunur kayaya münthei olur (932) hudutla mahdud mahallin vakfı namına senede rap tı talep edilmiş olmasına binaen senetsiz tasarruftan kıyasen tapuya tes cili lüzumu tahassül ve bu hussuta mahallinde tahkikat yapmak üzere beş ilâ on beş mayıs 932 tarihlerinde her gün mahalline memur gönderilmesi takarrür eylemiş olduğundan bu arazi dahilinde tasarruf iddiasında bulunanların tasarruf vesikaları ile birlikte tahkikattan evvel 932 — 143 No. ile idareye ve tahkikat günlerinde mahallinde bulunacak memura müracaat etmeleri ilân olunur. (1359)

Terzihane nakli (Ahter terzihanesi) sahiplerinden müdür (Muslu başoğlu Şevket)

Bey Yeni postane karşısında 36 numarada yeni bir terzihane tesis ettiğini ve badema müşterilerini oraya davet ettiğini arz ile kesbi şeref eylet.

Doktor Hafız Cemal
Dahili hastalıklar mutahassısı
Cumadan maada her gün öğleden sonra saat 2,30 dan 5 e kadar İstanbulda divanyolunda 118 numaralı hususi kabinesinde dahili hastalıkları muayene ve tedavi eder. Telefon: İstanbul (2. 22398)

VAKIT

Adres: İstanbul Ankara caddesi Vakıf yurdu
Telefon: Yazı işleri 24379 ve 23872 idare 24370
Posta kutusu: 46.
Telgraf: İstanbul Vakıt.

Abone şartları:

	1	3	6	12	Aylık
Dahilde	150	400	750	1400	Kuruş
Haricte	800	1450	2700		

İlan şartlarımız:

	Resmî	Husûsî
Satır	10 Kş	12 50 Kş
Santim	20	25

Küçük ilân şartlarımız:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Defah
30	50	65	75	100	100	100	100	100	100	100	100	Kuruş

A — Abonelerimizin her üç aylığı için bir defa meccanendir
B — 4 satırı geçen ilânların fazla satırı için 5 kuruş zammolunur.

VAKIT Matbaası
Sahibi: Mehmet Asım, umumi nesriyat müdürü: Refik Ahmet

TELE FUN KEN

İyi bir Radyo cihazı lambararından anlaşılır

çünkü hakikaten iyi netice veren bir radyo cihazı tabiatile TELEFUNKEN-LAMBALARI ile teçhiz edilmiştir. Telefunken her maksada hadim radyo lambaraları imal etmektedir

TELEFUNKEN
BOURLA BİRADERLER VE Ş^{SI}

Gedikpaşada Jandarma

Satınalma Komisyonundan:

21-Nisan-932 perşembe günü saat on beşte kapalı zarfla münakasası yapılacığı 1-Nisan-932 tarihinde ilân edilen on bir kalem mutabiyeden 9520 adet fırçanın mübayaasından sarfı nazar edilmiş ve 2500 adet keçeli bellemenin nisfının mübayaasile iktifa zarureti hâsıl olmuş bulunduğundan 1250 keçeli belleme ile 7149 gebre, 9527 kaşığı, 4766 sünger, 238 kıl kolan, 2383 bez su kovası, 2383 kayış yular başlığı, 598 yem torbası, 2383 ip kolan ve 4268 yular zincirinin münakasası mezkûr 21-Nisan-932 perşembe günü saat on beşte yapılacaktır. Ve her kaleme ayrı ayrı talip olunabilecektir. Taliplerin nümuneleri ve şartnameyi görmek üzere her gün ve münakasaya iştirak için mezkûr günde muayyen saate kadar komisyonumuza müracaatları. (1316)

Gedikpaşa'da Jandarma satınalma komisyonundan:

74 parçaya baliğ olan 24 kalem baytarlığa ait ocak edevati pazarlıkla satın alınacaktır. Pazarlığı 8-Nisan-932 cumartesi günü saat ondan on bire kadar yapılacaktır. Taliplerin şartnameyi görmek üzere hergün ve pazarlığa iştirak için mezkûr günün muayyen saatlerinde komisyonumuza müracaatları. (1352)

Galata ithalât Gümrüğü Müdürlüğünden:

Kilo
1 altın uçlu altın kaplama pirinç ve abonitle mürettep murekkeppli kalem
Kaçak olarak tutulan mezkûr kalemler 18-3-932 tarihinden itibaren 20 gün müddetle bilmüzyede satılacağından taliplerin 7-4-932 perşembe günü saat dörtte satış komisyonuna müracaatları. (1064)

İstanbul Evkaf Müdürlüğünden:

Beykozda Hünkâr iskelesinde Dibağhane ittisalinde vaki çayır otiler kır kahveciliği üç sene müddetle icara verileceğinden müzayedeye vazedilmiş ve 25 Nisan 932 pazartesi günü ihalesi icra olunacağından talip olanlar İstanbul Evkaf Müdüriyetinde Arazii vakfiye kalemine müracaat eylemeleri. (1354)

Gedikpaşa Jandarma satınalma komisyonundan:

11-1-932 tarihli ve (1380) kuruluşluk ecnebi gazeteler abunesine ait tahakkuk müzekkerelerinin zıyatı hasebilenenisi tanzim edilmiştir. Eskisinin hükmü kalmamıştır. (1353)

Devlet Demiryolları İlanları

1 Mayıs 932 tarihinde Ankara'da açılacak Üçüncü Sanayi Serzisinde teğhir edilmek üzere Ankara'ya gönderilecek ve teşhir edildikten sonra geri gönderilecek eşya ile Ankara'ya gelip dönecek mal sahiplerinin nakil ücretlerinden % 50 tenzilat yapılacaktır.

Tenzilat müddeti azimet için 15 Nisan 932 den 10 Mayıs 932 tarihine, avdet için de 10 Mayıs 932 den 25 Mayıs 932 tarihine kadardır.

Fazla tafsilât için istasyonlara müracaat edilmesi rica olunur. (1357)

Lâstikçi Hüseyin Hüsnü ve Şeriki

Ticarethanesi; Hamidiye Turbe sokak No. 5 - 6

Bayramlık ve Yazlık

Zarif, metin, ehven ve maktu her cins şapka, deri ve keten ayakkabıları ticaretanemizde satılmaktadır. Şubemiz yoktur.

Gedikpaşada Jandarma

Satınalma komisyonundan:

Mevcut nümunesi veçhile beş bin adet kilimin münakasası 21-Nisan-932 Perşembe günü saat on birde yapılacaktır. Taliplerin nümune ve şartnamelerini görmek üzere her gün ve münakasaya iştirak için teminat ve teklifnamelerile beraber mezkûr günde muayyen saate kadar komisyonumuza müracaatları. (1262)

Gedikpaşada jandarma satınalma komisyonundan:

993 parçaya baliğ olan on altı kalem spor malzemesi pazarlıkla satın alınacaktır. Pazarlığı 9 nisan 932 cumartesi günü saat on beşten on altıya kadar yapılacak ve fiat haddi lâyük görüldüğü takdirde ihalesinin icrasına tevessül edilecektir. Taliplerin şartnameyi görmek üzere her gün ve pazarlığa iştirak için mezkûr günde muayyen saatlerde komisyonda pazarlığa iştirakleri(1343)

3. K. O. Sa. Al.Ko. dan

K. O. Nakliye taburunda mevcut hurda 67 kalem malzemenin aleni münakasa ile satılacağı ve 9-4-932 cumartesi günü saat 16 da ihalesi komisyonumuzda yapılacaktır. Taliplerin hurdaları Nakliye taburunda görmeleri ve münakasaya iştirak edeceklerin de şartnamesini alarak komisyonuna vakti muayyeninde müracaatları. (135) (1044)

Eskişehir tayyare tamirhanesi için 20 ton kok kömürü alınacaktır. İhale 9 — 4 — 932 T. ve cumartesi günü saat 15,5 ta yapılacaktır. Taliplerin şartnamesini almak üzere her gün ihaleye iştirak edeceklerin muayyen saatte komisyonumuza müracaatları. (177) (1321)

Satılık müfrez bahçe

Eminönü malmüdürlüğünden:

Çağaloğlunda: Alemdar mahallesinin Mahmudiye caddesinde Maarif müdüriyeti ile Tayyare cemiyeti binaları arasındaki bahçeden müfrez 267,50 metre murabbaında eski 46 ye ni 70 — 1 No. lu bahçenin Tayyare Cemiyeti binasına muttasıl kısmı 8 sene ve 8 musavi taksitte ödenmek şartı ile ve açık artırma usulü ile satılacaktır. Muhammen bedeli: 3011 lira 35 kuruştur. İhalesi 14 nisan 932 perşembe günü saat 11 de Eminönü malmüdürlüğünde yapılacaktır. 1140

1s. Mk. SA. Al. komisyonu ilânları

Cinsi	Miktarı
Büyük kopça	çift 33,703
Küçük kopça	çift 115,900
Fermejüp	çift 147,441
Toka	adet 32,036

Levazım dikim evi ihtiyacı için yukarıda yazılı dört kalem malzeme pazarlıkla satın alınacaktır. Pazarlığı 7 nisan 932 perşembe günü saat 16 ya kadar Harbiye mektebindeki satınalma komisyonunda icra kılınacaktır. Taliplerin şartnamesini görmek için komisyonuna müracaatları ve iştirak için de vakti muayyeninde komisyonda hazır bulunmaları. (260) (1328)

Askerî mekteplerle hastaneler ihtiyacı için 18,000 kilo toz şeker pazarlıkla satın alınacaktır. Pazarlığı 10 nisan 932 pazar günü saat 16 ya kadar Harbiye mektebindeki satınalma komisyonunda icra kılınacaktır. Taliplerin şartnamesini görmek için komisyonuna müracaatları ve iştirak için de muayyen vaktinde komisyonda hazır bulunmaları. (261) (1358)

Topçu ve Nakliye mektebinde mevcut bir reis beygir müzayedeye suretiyle satılacaktır. Müzayedesiz 6 nisan 932 çarşamba günü saat 10 da Fatihte At pazarında icra kılınacaktır. Taliplerin mezkûr gün ve saatte at pazarında hazır bulunmaları. (259) (1327)